

PROSVEȚTA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XVI. Cena lista
je \$8.00.

Entered as second-class matter January 26, 1918, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., petek, 4. maja (May 4), 1923.

Subscription \$8.00
Yearly

ŠTEV.—NUMBER 105.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Pregled dnevnih do- godkov.

Amerika.

Predsednik Harding ima vedenje več nasprotnikov vseled njegove kampanje za svetovno sodišče. Charles E. Ruthenberg spoznan krovim.

Pet mrtvih in 30 ranjenih, ko je vlak skočil s tira v Woodsidu, Utah.

Inozemstvo.

Francija je zavrgla reparacijsko ponudbo Nemčije.

Turčija je prezela ultimat Francije in pojačila armado na meji Sirije.

Lozanska konferenca vidi na niti.

Anglija protestira proti Cheshirejem koncesijam.

RUTHENBERG SPO- ZMAN KRIVIM.

Drugi saintjosephski proces je ispadel neugodno za tajnika Workers party.

St. Joseph, Mich. — Charles E. Ruthenberg, tajnik Workers party, naslednica bivše komunistične stranke v Združenih državah, je bil v sredo spoznan krovim kršenja michiganškega zakona proti kriminalnemu sindikalizmu s tem, da se je v zadnjem avgustu udeležil tajne komunistične konvencije v šumi blizu Bridgeman, Mich. Porota se je posvetovala štiri ure in 15 minut in glasovala je le trikrat.

Kazen, katero določa omenjeni zakon za prestopke, je največ deset let zapora ali \$500 globe ali objave, kakov določi sodnik.

Ruthenberg je mirno sprejel pravorek porotnikov; niti z očesom ni trenil, ko je načelnik porotnikov prečital pravorek. Njegovi odvetniki so rekli, da vlože priziv in tirali bodo stvar do najvišjega sodišča.

Sedaj gre za preosnovno senatno odsek v njanjem zadetu, ker hoče vrsta protištihinjih senatorjev imeti v njem večino proti Hardinovemu sodišču. To je zanetilo velik ogenj v demokratični strehi, pod katero so Wilsonovi pristaši, ker se je razvedelo, da utegne senator Reed iz Missouri dobiti eno demokratično mesto v njanjem odseku.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

"Žal, da moram priznati, da se ne da nič dobrega dobiti iz verajske mirovine pogodbe."

Te besede Naglove so zanimive, ker jih je izgovoril tik potem, ko je missourski govenor Hyde poslal senatorju Lodgu pismo, v katerem zatrjuje pisec, da je 500.000 missourskih republikancev proti Hardingovi nakani glede mednarodnega sodišča.

V svoji izjavi, ki jo je podal Nagel potem, ko je obiskal senatorja Boraha, je dejal:

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglašev po dogovoru. Kopijci so ne vredni.

Narodna: Zdajnjena država (izven Chicago) \$1.50 na leta, \$1.25 so tri mesece; Chicago \$0.50 na leta, \$0.25 so tri mesece, \$1.50 na tri mesece, in za nadomestno \$0.00.

Nadav na vse, kar jem atik s temom:

"PROSVETA"

3887-N So. Leland Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenske National Benefit Society.

Owned by the Slovenske National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

SLIKE IZ NASELBINE.

Bridgeville, Pa. — Nikdo se ne oglaši iz naše naselbine, iz česar se vidi, da gospodarji krokarjev in gavranov ni, delavec pa je tušen od dne do dne bolj, kajti tlačijo ga slabe delovne razmere. V kratek čas medtem je vpravilo vod rojakov, kako nam gre tu. Ne bom vašemu posebej odgovarjal, tem več vam skupaj na enkrat.

Kadar je tu delavcev moramo hodi ali se voziti po Etihi do sedem milij daleč na delo, da si pridobimo za potrebu obstanek, ker takrat v Bridgeville od Pittsburgha premogovne družbe ne obrnjuje in četrt čas kot bi se spodobilo. Tovarne obratujejo malo boljše, zato ker so dolge delovne ure.

Nekaj rojakov se je obrnilo na mene zaradi zemljišč za stavbo hiša. In odgovor vam priporočam, kadar bo kdo namerjen kupiti lot, naj se obrne na lastnika ali pa na prvega agenta, katerega pa ni lahko dobiti. Nekateri mestarji so, ki kvalificajo svoje robe kakor stara mama. Gladko jim teče jek in slovek, skozi prav trden, kmalu speljejo na led.

Rojak se lahko videli oglaševi v Bridgeville, da delajo tu osemajnajst hiš. Res jih delajo, toda teh stanovanj bodo delavnici samo delaveci pri Universal Steel družbi. Toliko narančanj za enkrat, če se bodo razmere predvrgnile, bom z veseljem sporodil v svet. — Narodnik.

Paragiove, W. Va. — Pred nedavnim je bil tu izvršen umor. V neki baraki se je zbrala vesela družba ponočnjakov. Bilo je nekaj fantov in dve flirtki — dekle. Pili so celo noč in bili proti jutru precej mrakani ter razdraženi od vinskih duhov. Nastal je preprič, katerega rezultat je bil, da je rojak Frank Romšek trikrat ustrelil na Litvinca Franta Kosha, kateri je po nekaj usah v grozilih mukah umrl. Romšek je pobegnil in ga do sedaj še niso prijeti. Kosha je imel eno roko za petje odrezano pri neki nezreli, na drugi pa je imel le tri prste. Mrliki oglednik je konstatiral, da je bil umorjen dvakrat od začetka ustreljanja.

Takih čednih reči bi v enem človeku lahko napisal celo knjigo. Ker sem premenil kraj, ga nisem videl štiri leta. Pred dvema letoma ga zopet vidim. Ah, kako posvetno mi je stiskal roko. Jo, kako je bil prijeten. V nedeljo je bil k manj in ko je prišel "offer", je bil on prvi v vrsti ter nasel — desetek. Prav visoko ga je držal lepo raztagnjene, da so ga vse lahko videli. In zopet sem ospadal na njem veliko takih izrednih lastnosti. Vprašal sem spoveda po vrnoku ter izpremembli in odgovor sem dobil: "Kaj ne veš, da ima predajalno!"

Tako, tako! Prej je sto in stotin let dejal, da bi vse Slovence poskrbeli kot euke, sedaj ko ima predajalno se pa hlini. O, ti hinseljina!

Danesh sem zopet zakolovratil v eno mesto, kjer ima ta rojak predajalno... pa ga srečam z "dinsperjem". Vprašam ga: "Kam pa rojak?" — "I, kam neki, delat grem." — "Kaj si opustil trgovino?" — "Eh, kaj del, saj veš, da kranjski psi ne marajo kupovati od svojega rojaka."

S par besedami sem ga podrazil: "Zdi se mi, da si posabil, kajko si ti prej kupoval od svojih rojakov?" Visoko je zavhal nos in šel dalje.

— "G. N." misli, da smo vse posabili, kaj je pisal lani in kaj pred desetimi meseci, kaj včeraj in kaj danes. Zdi se mi, da bo tudi njeni v kramku odklenkal.

— V kratkem bomo izvedeli neko začeljeno novico, ki jo ljudstvo že tisočletja željno pričakuje: namreč, kaj bo, ko bo duša gledala boga iz oblija v oblije, ali pa, ko bo Lucifer pekel na raznju, pa jo bo zdravnik poklican nazaj v to solzno dolino, da nam bo povedala resnico, kaj je tam doživel.

Ah, kaj! Kjer ni nič, se ne more doživeti nič. Očka na Dvaindvajseti vesti, ali ni tako? — N., p.

Naše družinske razmere.

Red Lodge, Mont. — Umetnost je mi vidi kritizirati dopisnike, ki kot člani S. N. P. J. pišejo proti "Našim družinskim razmeram." Ali ni njih zahteva preveč avtokratična? Ženska je občutljiva bitje kakor moški, zakaj bi torej delali razliko med pravicasami žensk in pravicasami moških. Pod zakoni te dežele imajo ženske ravno iste pravice kot moški pri volivah. Če je žena državljanka ima pravico voliti, torej na ta način tudi delovati pri ustvarjanju zakonov za to deželo. Zakaj bi torej ravno slovenski moški zahtevali in jim ne privolili malo pravice do lista "Prosvete"? Je li to enakopravnost? Zakaj se mošje tako postavljajo za svoje stare pravice, kot so se postavljali zanje še tedaj, ko je človek živel v davninah. Se vse prevede

avtokratičnih naslovov so nakateli nači molje.

Čepravno direktno ne koristi razmotrivanje o družinskih razmerah za današnjo generacijo, bo pa mnogo koristilo novoporočenim parom, ki se bodo smali varovati varovnik, ki povročajo slabe razmere v družinah. Vedeli bodo, kako slab je v delavskih družinah, kjer je preveč otrok, ki zahtevajo red, hrano in oblike kakor otroci v družinah, kjer jih je malo. Kaj pa imajo zakonski od tega, če je njih družina velika? Najvedkerat le preprič.

Sprevideti je treba, da nasproti delavstva bi radi videli, da bi bile delavške družine številne. Oni dobro vedo, da je delavski oče velike družine prisiljen do pokoritve, kar jim koristi.

Dolžnost delavškega može in žene je, da gresta v časom dalje. Pred petnajst leti sem se zamerila rojakom, ko sem se z možem ciljno poročila. Silno se so razburjali valed tega; šeprav je po zakonih civilna poroka veljavna, vendar pri njih ni bila veljavna. Civilna poroka je bila takrat ikandalozno delo, ki se ga je malokdo umislil, toda dandanes se je redko dobri pare med slovensko mladino, da bi se poročali cerkvno.

V Nemčiji je pred 20 leti izhajal napreden list "Wochkrift" (budilni klic), katerega se je militarična nemška vlada zelo prizadevala potreti. Ponudil je nuj delavec k svojemu sodelavcu ta list, tako je bilo zabranjeno ga diti. Tudi tu bi bilo kaj tačke nevarno. Vsesih so moralni otroci opravljeni v delo in podlak, ki so ga pridobili iz tega dela, jim je gotovo koristil se v posameznem življenju.

Dolžnost staršev je, podobno o trokem v pravem duhu. Z bistrično odni je treba paziti na otroka, kako se pripravlja za bodočnost. Podlak, ki ga potrebujeta delavec in delavška, dobita najlošje v mladostnih otroških letih, katerega tudi nikdar ne posabita.

Kako je nemška vlada pridobilna moč? Vpeljal je v šole militaričem, da ga je večpla v mladino, kar se ji je tudi posrečilo, čepravno se je vpiral proti temu ves napredni element Nemčije. Tako je bilo rešitve iz mreže, v katero je bilo zamrečeno nemško ljudstvo.

Ce v šole ni mogoče vpeljati pravilnega podnuka, ga pa da lahko mati, kateri nihče ne krati svobode do izobraževanja njenih otrok. Mati, katera se pogovarja z odetom o delovanju v državnih zbornicah in o političnem delu sploh, ima dovolj snovi, da lahko vzbudi v otrocih zanimanje, izbravi jih na ta način lahko v načelnu duhu ter jih ukripi v spoštanju, kakor bi tega ne mogla storiti nobena žola.

Torej ne metajte polen pod noge svojih otrok s tem, da kratite ženskam pravice, katera jim je zagotovila ta država s svojimi zakoni. — Mary Lovšek.

Izzeljevanje črncev z juga na sever.

New York, N. Y. — (F. L. I. S. jugos. oddelk.) — Poljedelski okraji v južnih državah stalno izgubljajo črnokožne poljedelce delavce vselej nujnega vzhoda preselejanja s farm v mesta. Department za poljedelstvo je nedavno pokazal, da se je tekom leta 1922. izselilo iz farmarskih okrajev južno-atlantskih držav v mesta nič manj kot 324,000 ljudi, včetvih moški, ženske in otroci. Večina izmed teh ljudi se preselevuje v severne industrijske države, in to preselejanje stalno nadaljuje.

Kaj je vzhod temu pomembnejši gibanju? Mende v industriji so seveda brezprimerko višje kot one na farmah v južnih državah, in to je brkone vzhodni vzhodni gibanji nadaljuje vselej temu, da je števna doba za to sezono že začela. Precej njiv je zapuščenih, in po manjkanju delavcev bo brkone glavni vzhod manjšega obdelovalnega tekoma te sezone. Položaj v državi Georgiji je sploh mnogo slabši, kot se navadno misli.

In Južne Caroline se je od 15. septembra, 1922, do sedaj izselilo na sever približno 22,750 črnokožnih delavcev, ali približno 3 odsto od vsega črnega poljedelskega prebivalstva. Isti pojav se opaže v državah Floride, Alabame, Arkansasa nekoliko tudi v državah Louisiana in Tennessee, manj v Kentucky. Pomanjkanje poljedelskih delavcev v državi Texas ni tako resno, kot v vzhodnih bombažnih državah.

POGAJANJA Z MEHIKO PRIČNO PRIHODNJI TEDEM.

Washington, D. C. — Državni departement je poročal v sredo, da pogajanja za "vezjemi sporazum" z Mehiko prično prihodnji teden.

LISTNICA URDNIŠTVA.

Springfield, Ill. — Velika cesta iz Domžal v Celje ne vodi skozi Ljubljano, pač pa vodi cesta iz Ljubljane v Celje skozi Domžale. — Posdrav!

Meteoriti.

Pri nekem linjanju zamora so pomagali tudi vsečeličniki. Po vzdignovali kulturo v vrvoj!

Magnat Gary se je zahabil v italijanske fašiste in če bi mogel, bi kar vso Italijo preseči v Ameriko. Včasih tudi Gary ni vsegaočen.

Angličanska cerkev je izrazila besede: "Bog je ustvaril nebo in zemljo v lesih dneh, sedmi dan pa je počival". Ali se je cerkev, Anglije sprijaznila z Darwinom?

Angleži se jezo, ker je ameriški najvišje sodišče razsedilo, da tudi parniki ne smejo dovoljati oponih pijač v ameriška pristanišča. Pravijo, da so Američani slabši kakor boljeviki.

Kaj se pride, kaj se pride?

General Dawes, znan tudi pod imenom "Hell-Maria", je začel organizirati "dirajoče čete milnitnikov", ki imajo "braniti ustreze in skrbeti, da se spoštujejo zakoni reda in miru". Nov izbruh povojske hysterije.

Kaj se pride? Dawesova izjava, da mora priti "svoboda dela" v Ameriki, dokazuje, proti komu je naprjena najnovješja hysterija. Proti delavškim unijam. Kampagna "odprte delavnice" se je oblikovala v novo uniformo in si na taknima kapuco.

Generalni ni treba biti v skrbih za Jane. Kukucksiani so dobrodolili; sladkorni oderuhi, zakonodajni kerumpiranji in vse kapitalistični kruki bodo drveli v njegovo organizacijo. Vai tisti, ki najbolj gasijo ustavo, zakone (katerih nočajo) red in mir, bodo zdaj "branili ustavo, zakone, red in mir"!

In Krist je rekel svojim učencem in načelnikom: Pojd in po buđ ga česni — ako ne bo tako mudil kot ti...

Zola je zapisal, da ima vsak človek speco svinjo v sebi. Marsikdo se osvobodi svinju in jo vrže od sebe, dokler se ne zdrami. Toda franciškanom, ki ljubijo korito, ni to učeno. Bog se jih usmilil.

Civilni, pater, evili, evili, vrag žre tudi muhe v ali!

Sodnik je bil obsojen na letni zapori, ker je kril sveti zagon proti prohibiciji.

V tem slučaju se je justica razkorila zelo nespodobno. Tipična ameriška justica je, da se sodnik sam obsodi, in sicer na en cent globe in eno uro zapora.

Tisti sodnik, ki je prepovedal proslavo Prvega maja v nekem kanadskem mestu, je reinkarniran perzijski vladar, ki je dal pretepi morje z verigami, ker se ni hotel umiriti. Morje se je potem kajpada namah umirilo!

Sedem mesecev je že preteklo in Italija še vedno čaka pred pekom odrešenja.

Novice iz Jugoslavije: Teča je potokla narodno skupščino.

K. T. B.

laveev v tej državi. To gibanje nadaljuje vselej temu, da je števna doba za to sezono že začela. Precej njiv je zapuščenih, in po manjkanju delavcev bo brkone glavni vzhod manjšega obdelovalnega tekoma te sezone. Položaj v državi Georgiji je sploh mnogo slabši, kot se navadno misli.

In Južne Caroline se je od 15. septembra, 1922, do sedaj izselilo na sever približno 22,750 črnokožnih delavcev, ali približno 3 odsto od vsega črnega poljedelskega prebivalstva. Isti pojav se opaže v državah Floride, Alabame, Arkansasa nekoliko tudi v državah Louisiana in Tennessee, manj v Kentucky. Pomanjkanje poljedelskih delavcev v državi Texas ni tako resno, kot v vzhodnih bombažnih državah.

POGAJANJA Z MEHIKO PRIČNO PRIHODNJI TEDEM.

Washington, D. C. — Državni departement je poročal v sredo, da pogajanja za "vezjemi sporazum" z Mehiko prično prihodnji teden.

LISTNICA URDNIŠTVA.

Springfield, Ill. — Velika cesta iz Domžal v Celje ne vodi skozi Ljubljano, pač pa vodi cesta iz Ljubljane v Celje skozi Domžale.

— Posdrav!

Iz delavščega sveta.

(Federated Press.)

Krojači v San Franciscu, član Worker's Union, ki stavkajo že dva meseca, so trdni v svojem boju. Zadnjih dni je bilo ariranih 29 piketov — med temi šest žensk — teden na njihovo mesto so takoj stopili drugi. Arirani stavkarji so bili izpuščeni proti poročaju.

Stavka mornarjev. Stavkovni odbor mornarskih transportnih delavcev v New Yorku poroča, da je bil uspeh stavke prvi dveh dni naravnost presečen. Stavka bo veliko popolnejša v nekaj dneh, ko dosegne več potniških parnikov iz Evrope. Ob času tega počivajo 14 parnikov v newyortske luks. Poročodne družbe ponujajo, ko pa navadi, mikavne meze stavkokomu, ki so pri volji izbrana mesta stavkarjev.

Zvišanje meze. Lastniki železnic in rudnikov v Minnesoti so načinili, da zvišajo mezo 22,000 radjem za približno deset odstotkov.

Zmagu krojačev v Clevelandu. Krojači delavci, ki izdelujejo ženske oblike, so dosegli redko zmago na razsodišču. Po odloku razsodišča jim je tedenska mezo povisjana na \$10 do \$14.

Delaveci v ameriških papirnicah zahtevajo pet centov mezdnega povisja na uro. Devet velikih družb je ponudilo štiri cente, toda delavci so odbili ponudbo. V gibanju je 30,000 delavcev.

Razne vesti.**ZDRAVNIK IZNAŠEL ZDRAVLO PROTI JETIKI?**

Pittsburgh, Pa. — Dr. Viljem P. Nolan iz Jeannette, Pa., je zarabil pred zdravniškim društvo v Greensburgu, Pa., da je mogoče ozdraviti pljučno jetiko s čistim ogljikom in kalcijem.

Dr. Nolan je dejal, da je odravljenejetike možno z vdihanjem čistega ogljika in kalcija v obliku karbonata, fosfata in klorida.

V dvainsedemdesetih služajih mu je uspelo takšno zdravljeno tako imenito, da so dotični bolniki takoreč že popolnoma ozdravljeni. Sedaj zdravi omenjeni zdravnik petjetičnih ljudi na isti način.

Dr. Nolan je dejal, da se je počel s to zadevo več kakor deset let. Pri tem mu je zelo veliko pomagal dr. Oskar Klotz.

"Nikakor ne maram biti preoptimističen," je dejal dr. Nolan. "Ali z oxizrom na dejstvo, da je jetika v tako nevarnem širjenju, moramo boličnikom pomagati s čim drugim kakor pa samo z dobro hranou in čistim zrakom."

Zelo nizka umrljivost vseledjetike v pittsburškem okrožju je drja. Nolana napotila k temu, da je vel preiskovanje učinkovanje ogljika na pljuču. Dr. Nolan je zatrdil, da odpravlja ogljik jetične rane v pljučih in napravlja nekakšno steno okoli razbolelih središč. In tako se ne morejetika več tako lahko širiti po ostalem telesu.

V dihanjanju z dimom nasičenega zraka sicer pospešuje pljučnico, ali odpravlja pa in zabranjujejetiku, je dejal dr. Nolan.

Pittsburško mesto ima najvišjo umrljivost radi pljučnice med vsemi ameriškimi mestami," je rekel dr. Nolan. "In ta umrljivost se je še povisala v zadnjih dveh desetletjih. Umrljivost radijetike je v Pittsburghu tako nizka v primeri z drugimi velikimi ameriškimi mesti, in v zadnjih devetih desetletjih se je pa še znatno znizala."

Dr. Nolan je načelnik pennsylvanke državne tuberkulozne klinike v okrajni bolnišnici westmorelandski.

HARDING POTRDIL DAVKA RICO.

Chicago, Ill. — Kaker je posneti iz washingtonskih poročil, ima sedaj čikaško mesto prvo žensko za pobiralko notranjega davka v zgodovini Združenih držav.

Washingtonske brzojavke so potvalile, da je predsednik Harding podpisal dekret, s katerim je mrs. Mabel Reinecke imenovana za davveno pobiralko. Ta ženska je nadomestovala v njegovih poslih Johna C. Cannonia po njegovi smrti in več mesecov tudi med njegovo boleznjijo.

Senator Medill McCormick, ki je vrnihil v Chicago pred par dnevi, je šel v zvezno poslopje ter čestital mrs. Reinecke. Dejal je: "Illinoiski senatorji so prav

storili, ko so imenovali prvo žensko za davkarico v Združenih državah."

"Njeno imenovanje dokazuje, da je karijera v javni službi odprta moškim in ženskam pod istimi pogoji."

DRŽAVA NE MORE OBDAVČITI CARNEGIEVJE STIPENDIJE.

Albany, N. Y. — Prizivno sodišče je potrdilo pravorek nižjih sodišč, ki so odredila, da ne more država naložiti davka na ustanovo v znesku po \$4,250,000, ki jo je ustanovil Andrej Carnegie vprid izbranim obdarovanjem. Seznam le-tih vsebuje naslednja imena: Načelnik zveznega najvišjega sodišča William H. Taft in njegova hči Helena H. Taft Manning; vdova bivšega predsednika Roosevelta Edith Kermit Roosevelt; nadalje vdova bivšega predsednika Cleveland Frances F. Cleveland Preston in njen sin Thomas J. Preston, ml.; bivši angleški ministriki predsednik David Lloyd George in hči bivšega predsednika Woodrow Wilsona Margaret B. Wilson.

Kaj je tedenska mezo \$12.00 za mestno delavko.

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Zakaj znaša voznina za poulično železnično več kakor zajutrek in skoro toliko kakor izdatki za perilo?

Kako morete zmanjšati izdatke za podrobnosti ter vložiti nekaj v banko za bolezen in počitnice? Kako se morete potem odpočeti in razvedriti?

To so vprašanja, ki se vam počode v mislih, če analizirate in pregledate preračun deklike tedenske meze v znesku po \$12.00, ki je minimalna mezo v Minnesoti. Poizkusite se postaviti na dekliko mesto in pomislite, kako bi vam bilo, če bi morali živeti brez zadostne hrane, brez knjig, revij ali celo brez gledališča v kakki slabi in cenenici sobi, kjer bi si morali sami prati perilo in krpati obliko, da bi trajala dalj časa.

Preračun, ki ga primašo odspodaj, je sestavila neka deklica za ravnateljico svojega društva, ju napotil to žensko, da je jela preiskavati minimalno mezdino postavo v Minnesoti. Dekle, ki je sestavila preračun, je slučajno zslužila 85 centov več kakor minimalno tedensko plačo. Svoje izdatke je porazdelila takole:

Stanarina	\$ 3.00
Zajutrek10
Kosilo25
Večerja25
	\$ 4.20
Voznina za poul. žel.72
Cerkve25
Perilo50
Casopisi18
Zdravnik in zobozdrav.	1.00
Zdravnik in zobozdravnik	1.00
Obleka	3.00
	\$12.85

Iz gornjega preračuna je razvidno, da ni preostajalo ničesar za zavarovanje, prihranek, razvedrila, bolezen, ponesrečenje ali počitnice.

"To deklo plačuje samo \$3 na teden za svojo sobo," je dejala Mrs. Virtue, ko se je razgovarjala o tem preračunu. "Vendar pa gleda, da bi dobila še cenejše stanovanje. Ali boji se pa, da ne bi moral potem iti stanovati v nezajetenem delu tistega mesta?"

"Kakšen razloček bi bil potem za ta dekleta, če bi dobivala vsaj po dva dollarja več na teden?" je vzkliknila. "Opozorila sem jih na to, da so mi odgovorili: 'Hm, ali ne pomislite, kaj pomentira dva dollarja več na teden pri 50 dekletih za nas?' Zato je brez pomene, če kdo splera na delodajale. Minimalna mezdna lestvica mora biti povisjana. To je edina rešitev v tem problemu."

Mrs. Virtue je zatrnila, da je vajenka mezdna lestvica posebno pogubna, zaka, po njej mora dekleta izpod 18 let delati devet mesecov, preden dobi \$12.00 na teden. V mestu, ki ima manj kot 5,000 prebivalcev, prične dekleta za \$6.48 na teden prve tri meseca. Nasledje tri meseci dobi \$7.68 na teden in ostale tri prejema \$9.12 na teden. In še potem dobi minimalno mezo v znesku \$12.00, če je tako "srečno" se govoriti na planem, bojeti

na," da ostane vseh devet mesecov v isti službi.

V mestu, ki ima nad 5,000 prebivalcev, prične delati vajenka za \$7.68 na teden. Potem dobi po treh mesecih po \$9.12 in pa po \$10.56. In še po devetih mesecih je deležna tistih "sajajnih dobrot" minimalne meze v znesku po \$12.00. "Vajenke v tovarnah, trgovinah, delavnicah ali pralnicah morejo skončati svojo vajenško dobo v treh mesecih." je dejala Mrs. Virtue.

V mestu, ki ima nad 5,000 prebivalcev, prične delati vajenka za \$7.68 na teden. Potem dobi po treh mesecih po \$9.12 in pa po \$10.56. In še po devetih mesecih je deležna tistih "sajajnih dobrot" minimalne meze v znesku po \$12.00. "Vajenke v tovarnah, trgovinah, delavnicah ali pralnicah morejo skončati svojo vajenško dobo v treh mesecih." je dejala Mrs. Virtue.

Odsotje je zatrirano. Kadar je kak Francoz ubit, ne smejo lastnici ničesar poročati o dogolu, izveniti to, kar jim polje francosko povijest objavo. Ako ne nastane francoskega poročila in če se državno objaviti svoje poročilo, so takoj zaplenjeni in suspenzirani. Več so časopisov v Prahru je že bilo zaprtilo.

we, da je kje bližu voknu, ki jih prisluška.

Ko smo posestili glavni stan strokovne organizacije v Državu in vpravili za odbornike, so nas delave na hodniku sumljivo gledali in rekli, da ni niko gar v: gornjih prostorih. Imeli so nas za špijone. Ko pa sem pokazal pismo Splošne zvezne delavskih strokovnih unij za Nemčijo, so nasmešnili in nas vodili k tajniku.

Časopis je zatrirano. Kadar je kak Francoz ubit, ne smejo lastnici ničesar poročati o dogolu, izveniti to, kar jim polje francosko povijest objavo. Ako ne nastane francoskega poročila in če se državno objaviti svoje poročilo, so takoj zaplenjeni in suspenzirani. Več so časopisov v Prahru je že bilo zaprtilo.

Gospodarske razmere v Jugoslaviji.

New York. — (Jugoslovanski oddelek F. L. I. S.) — Pod tem naslovom prihaja "Commerce Reports" članek na podlagi poročila ameriškega trgovskega podkomisarja na Dunaju in ameriškega konzula v Belgradu. V

članku se glasi:

Finančna politika, ki jo je započel sedanji finančni minister, očividno primaša pozitivne uspehe, ki imajo neposredno blagodenj vpliv na trgovino in javno zaupanje. Dohodki iz notranjih, neposrednih in posrednih davkov, presegajo proračune v budžetu. Dohodki iz uvoznih carin so pa nizki, kar se smatra kot dober znak, kajti to dokazuje, da se pravi manj blaga. Znižanje izvoznih carin ima ugoden vpliv na izvozno trgovino. Dohodki iz carin so znašali tekmo januarja okroglo 694,500,000 dinarjev. Dohodki iz državnih železnic so tekmo druge polovice lanskega leta znašali približno 708,861,000. Železnični proračun za celo leto je bil 1,250 milijonov dinarjev. Poluletni proračun bi bil zato 625 milijonov; dohodki iz železnic tekmo druge polovice lanskega leta so bili torej za 83 milijonov dinarjev večji, kot je bilo proračunje.

Inzistili smo na majhni postaji za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zadovoljni z večerjo za 25¢?

Kaj more dobiti deklo za 10 centov za zajutrek? Če bi vi imeli zajutrek za 10 centov, kosilice za 25 centov, ali bi bili zad

V mladih letih.

Nikoli ne bom pozabil, kako sem nekako pred dvajsetimi leti, kakor večinoma vsi Belokranjeci že v zgodnjih letih rad gledal za dekleti. Fantje iz sosednjih vasi smo se zbrali nekega večera na sredi vasi pod košato lipo, ko je ravno začela razvijati svoje svilji podobne listje. Bila je tema, da bi ne videl prsta pred očmi, vendar so že spali in sploh je vlaščila popolna tišina, samo odmet Kolpinih čez jen padajočih valov je povzročal nekoliko šuma.

"Imaš še kaj tobaka?", se je oglasil Jože.

"Nisam", je odvrnil Miha. "Veš, vse tiste cigarete ostanke, kar sem izkazil na plesu, cigaret na velikonočni pondeljek, sem previdno vtaknil v žep in posušil doma na peči. Da ravno tistih nihilo, bi mi bila slaba predla zadnjih par dnevov. Saj tudi nič čudnega, ker minulo je že več mesecov, kar mi je padla zadnja krovica v žep."

"Na tu imaš cigaretto," je sejel vmes Martin in nadaljeval: "Jaz pa sem imel še precej sreča na plesu velikonočni pondeljek. Saj veš, tam gori na hribu, ko smo plesali z učiteljovo Mini... Pa kaj ti bom pravil, saj veš..."

"Veste kaj fantje", se odreže počasi in razločno Ivan. "Tudi meni je ostal v spominu velikonočni pondeljek. Ali res znajo Hrvatiče čarati? Fantje, nerad govorim neresno. Vsaka stvar do gotove medite, toda kakor se jaz počutim, odkar smo plesali gori, to presegajo vse. Tri noči nisem zatisnil očes. O, ti Pavla," je pristavil zamišljeno.

Medtem je meseč pomolil svoje rogovce izza Radenskega lipovec. "Gaj," je vzkliknil Jože in pomolil prst proti mesecu. "Saj res," pristavi Miha. "Nikdar lepo prilike. Pojdimo gori!

"Ali veste, fantje, da sedaj spijo že vse brodarji sem se oglasil."

"Kaj pa mlinarjev čoln", je vpraševal sejel vmes Miha.

"Saj res, "sem odvrnil. "Pa pojdim gledat. Mlinar itak že spi; zdaj po praznikih nima veliko dela, kmetje dajo zmlet žito nekaj tednov pred prazniki. Njegov čoln nima klinčavnice, vzel

ga bomo in se vozili z njim na Hrvaško. Toda gledati moramo, da pridejo zjutraj zgodaj nazaj, do kjer mlinar še spi, da ne bo pogrešal čolna.

Prišedki k čolnu smo ugledali, da je Kolpa narastila tisti večer za nekaj čevljev. Prej je bil namreč gorak dan, da se je sneg tajjal po gorah, kar je povzročilo naraščanje Kolpe. Čoln je bil obdan od vode, a nisem se dosti pomislil, sezul sem čevlje, naredil nekaj korakov do čolna, ga odvezal in potegnil v kraju.

"Veste fantje, nočoj je voda precej deroča, torej en veslač ne zadostuje. Biti morava najmanje dva, kateri izmed vas se upa prevzeti to delo?" Nekaj trenutkov so vse molčali, potem pa se je oglasil Miha: "Jaz sem že vesel doma pred hišo v luži."

"Ja, Miha, ali to ni luža. Ali ne veš, da je Kolpa tod široka en petek kilometra in na več mestih globoka dvanašt čevljev." — "Meni je todi Kolpa dobro znana, ker sem se zadnje poletje večkrat tu kopal. Nekoč, ko so se hrvaška dekleta kopala na oni strani sem celo plaval do njih.

"Le korajžo," je vzkliknil Martin.

"Dobro," sem rekel. Ti, Jože in Ivan stopita spredaj v čoln in kaže pridemo na drugo stran, primite se hitro za vrbo in držite čoln pri kraju, sicer nas voda odnesete proti jazu, kjer nas čaka gotova smrt."

Miha in jaz sva prijela za lopate in veslala z vso naglico. Posrečilo se nam je priti do začeljenega cilja. Privezali smo čoln ob vrbo in veseli poskakali na breg. Toda nismo se se še dobro razgledali naokoli, ko stopi pred nas človek velike postave, oboren od glave do tal. Bil je hrvaški fični stražnik iz Like.

"Kamo vi, Kranjci! Imateli što duhana, kave ili sečera!" nas je nagonovil.

"Ničesar nimamo sem odgovoril, Ivan pa je hitro pristavil: "Imam nekaj bonbončkov, ki jih nesem svojemu dekletu." "Idi k vragu, ga je zavrnil stražnik."

Šli smo dalje in prišedki do prve vasi smo srečali drugega financa, ki nas je nagovoril z istimi besedami. Naredili smo dalje par sto korakov, pa zaslišimo za seboj strele. Streljali so financi, mi-

slim, s slepimi naboji. Hitro smo se skrili za hišnimi vogali, poslušali smo se černogorska takrite, nabrali kamena in ga lučali proti njim. Začel se je že delati dan in bili smo prisiljeni vrmiti se proti domu. Stopili smo v čoln, odrinili in priveslali zopet srečno.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Dobro", so zatrdirili fantje, "in res je bilo tako."

"Dobro jutro, fantje, dobro jutro!" — "Ali si tudi ti primahal?" si pač mož beseda. Prav je, da pride, ko imamo rešiti tako važno zadevo: kdaj bomo šli gori na ples," je rekel eden navzočih.

"Naredite kakor hočete, mislim, da bo binkoštni pondeljek še najbolj pripravljen, zato ker pridejo dekleta celo iz oddaljenih krajev, kar pa je že bolj važno, moramo se pripraviti s sladščicami in tolahko storimo drugo nedeljo.

Druge nedelje bo imel oni gosti, ki je ravno prišel iz semenišča, novo mašo in takrat gotovo pridejo kramarij s sladščicami. Kupili bomo srčke z listki, na katerih so razne pesmice in drugi napis.

"Dobro", so pritrdirili fantje, "saj drugače nima pomena."

Prišla je nedelja in trgovcev ni manjkalo z različno kramarijo in srčkov je bilo vsakovrstnih. "Kočko jih bo kupil", vpraša Jože.

"Mislim, da zadostuje za vaskačega eden," sem rekel. Torej se zimo po njih. Kupili smo vsak enega. "Na svodenje na binkoštni pondeljek, vasi moramo gori, vasi..." Naslednjega dne sem moral v gozd po vor drva. Boječ se, da bi mi miši ne pojedile srčka, sem ga vzel s seboj. Nesreča pa je hotela, da se je listek z napisom iz srčka izgubil. Bil sem v zadregi, zlasti, ker si nisem zapomnil, kaj je bilo na njem zapisano. Hitro mi je šinila v glavo srečna misel, da bi jaz kaj napisal in prilepil na srček. Ali to niso lahka reči. No, saj ni osmožolka, nekaj bom pa le napisal, in začel sem:

Ti Hrvatici,
lepa krasotica,
lepša si kot nagljev cvet,
le nič ti ni za verjet.

Zdaj priopisiva iz dima nekaj naših ljudi, črni, mrtvaških. Ko planejo mimo mene, zakriče vse v eni senci: "Bežimo!" — Okrenem se in zdirjam za njimi. Kličem jih, vprašujem, kaj se godi — in brez sape in v pretrganih stavkih mi povedo, da je levo krilo predrt, da niso mogli več vzdrižati, da je bil ogenj prehud, da so v liniji Italijani, da je skoro vsa deseta stotnija ugrabljena, le nekaj se jih je rešilo.

Uberem jo h komandi. V kratkih stavkih povem, kaj se godi na levem krilu in da je situacija skrajno kritična.

Podpolkovnik poskoči od tal in zavpije: "Bežimo!"

Nastane splošna zmečjava, vse se peha k izhodu. Montijoče išče svoj nahrbnik, svojo torbo, daljnogled, novi adjutant pospravlja akte, trga listine, da ne pridejo sovražniku v roke. V hipu je bila kaverna prazna. Ostal sem še tu in se obotavljai in z menjoi dva pionirja pa sanitec Južek, velik in močan fant. Prišeli smo stikati po kotih, niso li morda gospodje kaj pozabili. In res najdemo še nekaj steklenic vina in dve steklenici konjaka — in hlastno sežemo po njih... Kaj levo krilo, kaj sovražnik! Če nas v tem hipu obkoli, se rajšči udarimo z njim, nego bi pustili ta plen. — V nekaj minutah smo jih izpraznili in čutili smo, kako se nam vrača nova moč, kako nam raste pogum in dobra volja, ki nas je že davno milila. Judež trešči prazno steklenico ob skalo in zakliče:

"Korajžo, fantje! Zdaj naj pridejo Lahi, počakamo jim hudiča! V latrino jih zmečemo!"

Smejali smo se in obirali in obotavljali. Kar pridej nekdo pred vred in zavpije naglo:

"Deseta stotnija je ugrabljena — kaj naj počnemo?"

Bil je ordinanca od 12. stotnije.

"Kar naprej, fantje! Korajžo!" se odrežejo odločno vse naenkrat iz temnice.

Ordonanca odhiti nazaj, mi pa za njim. Ob cesti se vršimo na tla in opazujemo.

Iz bližnje dolinice se usujejo roji 12. stotnije in se zavalove naprej... Imeli so strašne obrazne, gledali so pošastno predse, trdo vihteli v desni pesti ročne granate, z levo so tiščali puško z nasadenim bajonetom. Pogumen rezervni nadporočnik, ki je tiščal dva samokresa v rokah, se je pognal v jeznom zaletu pred njimi in kriknil: "Naprej!" — in pretresljivi "ura" jim je podigal pogum. Kako je zdaj zabenelo, kako je zavrhlo, a drugo je sklonilo glave in se zadrevale v dimu naprej... V hipu so dosegli linijo, pognali krik in zavihteli ročne granate... Videli smo, kako so nekateri Italijani posakali čez okope in bežali, drugi pa so dvignili roke...

Situacija je bila rešena, deseta stotnija osvojena. Nadporočnik je dal ljudem ukaze in odšel, ker je bil ranjen. Poveljnik desete stotnije, aktivni stotnik, je pobegnil že depoldne in se tiščal ves dan in nekem kritiju v Korit. Zvečer ga je po pognala polkovna komanda zopet nazaj k stotniji. In prijet je ta mož po ofenzivu oficirsko odlikovanje za hrabrost in postal poveljnik tretjega bataljona...

(Dalje prihodnjih)

Slušal sem brez ugovora, a puško sem naslonil žunaj na skalo. Če cesto sem planil — o groza — kvalerji! — Švignil sem s pogledom po cesti — nikogar ni bilo. Videl sem le, kako se je trkljalo kamenje in železo, ki je udarjalo kot peket konjskih kopit... Metalo me je, da sem se opotekal sem in tja, zdaj se zgrudil, zopet plaval naprej in se sesedel. Udarila mi je v nogam velika granatna lupina, ki je živila, plesala in se vrtela, da sem se krčil, odmikal in gledal, kdaj udari obme... Fej, kako je padalo živilo, žvralo, bušalo, peketalo! Kako so razsajale baterije, one in naše, kako so klopatale strojnici, kako puške, kako so živilale kroglice. Infanterija je bila na početu. Plamen naprej — o strah! Levega krila ni videti iz dima. Tam zadi se podira Sejo. Razločno ēuem, kako se lomi tramovje, kako se sesedajo stene...

Nekaj dolgih tednov je mimo in prišel je binkoštni pondeljek. Zopet smo se sešli vsi. Brodar nas je prepeljal čez Kolpo. Po dva in dva smo stopili v vrsto. Ivan je potegnil orglje iz žepa in ubral Radeckijev marš. Kakor za stavo smo korakali do cerkve. Ivan je tedaj utihnil. Šli smo v cerkev, a bili smo pozni in izgubili smo prvi del mašter del priprave.

Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.

"Kdaj se zopet vidimo", je vprašal eden.

"Pojuščenjem je nedelja in zoper se bomo srečali gori pri cerkvi. Saj veste, tam za zidom," sem jem odgovoril.